

MUSICA
SACRA

**Meerjarenplan
2025-2028**

Inhoudsopgave

1. FESTIVALPROFIEL	3
Inleiding	3
Sacrale muziek	3
Thematische benadering	3
Nieuwe luisteraars	3
Festivalorganisatie gericht op samenwerking	3
2. FESTIVALVISIE	4
Waarde	4
Programmaprofiel	4
Thema's	4
Muziek- en publieksbenadering	4
Doel	5
Strategie	5
3. EDUCATIE EN TALENTONTWIKKELING	5
Cultuureducatie	5
Talentontwikkeling	5
Nieuwe luisteraars op basis van nieuw onderzoek	5
4. ACTIVITEITENPLAN	6
Festivaleditie 2025: Heiligdommen	6
Festivaleditie 2026: Extase	8
Festivaleditie 2027: Overvloed	9
Festivaleditie 2028: Onvolmaakt	12
Nieuwe samenwerkingen en terugkerende activiteiten	14
5. BEDRIJFSPLAN	16
Langetermijndoel	16
Betere financieringsmix	16
Culturele codes	16
SWOT-analyse	17
MARKETING EN COMMUNICATIE	17
Doelstelling	17
Marketingstrategie	18
Publieksanalyse	19
Doelgroepen	19
Nulmeting	19
De marketing P's	19

1. Festivalprofiel

Inleiding

Musica Sacra is een diep in Maastricht geworteld festival met een landelijke reikwijdte. Al meer dan veertig jaar staat Musica Sacra garant voor een artistiek hoogwaardig programma. Het festival kent een trouw publiek en trekt elke editie ook nieuwe bezoekers. Het driedaagse evenement in het derde weekend van september, is opgebouwd rond een jaarlijks wisselend thema en heeft als doel het muzikaal bewustzijn van de bezoekers te verruimen. Het muziekprogramma, het hart van elke editie, is een mozaïek van stijlen en genres: van gregoriaans tot pop, van klassiek tot wereldmuziek en van volkszang tot experimentele klankkunst. Daarnaast presenteert Musica Sacra andere kunstvormen, waaronder poëzie, film, beeldende kunst, theater en dans, voor zover die aansluiten op het thema en de muziek. De festivalactiviteiten vinden plaats in monumentale kerken en gebedshuizen, sociëteiten en kastelen, theater- en filmzalen, academies en musea; telkens wordt bij de programma's passende locaties gezocht.

Sacrale muziek

Voor Musica Sacra is kunst in het algemeen en muziek in het bijzonder de meest verbluffende menselijke activiteit. Op het programma staat muziek die voortkomt uit een existentieel-creatieve noodzaak en/of een onbedwingbare expressiedrang van de componisten en musici. Het festival biedt een podium aan muziek waarin het sacrale (door)klinkt: het overweldigende schone, het onbevattelijk intieme of het ontzagwekkende sublieme. Dankzij het brede spectrum aan muzikale stijlen kan het publiek ervaren dat het sacrale zich zowel in geestelijke als in wereldlijke muziek manifesteert. Daar komt bij dat het luisteren naar verschillende soorten muziek op zich een verruimend effect op het muzikaal bewustzijn kan hebben.

Thematische benadering

De keuze voor een thematisch programma komt voort uit de intentie om de tijdgeest te verbinden aan universele en interreligieuze onderwerpen over (samen)leven en zingeving.

Dit appelleert aan het verlangen van vele bezoekers om te reflecteren op tijdloze thema's. Zo fungeert Musica Sacra als vluchtheuvel en ontmoetingsplaats in een gejaagde en gefragmenteerde samenleving. De thema's voor de periode 2025-2028 vloeien voort vanuit deze gedachte: Heiligdommen, Extase, Overvloed, en Onvolmaakt. Elke editie opent met een inleiding van de Denker des Vaderlands, die het thema op verschillende manieren belicht, vaak in dialoog met het publiek. Het thema is tevens uitgangspunt bij het verstrekken van opdrachten aan componisten en andere kunstenaars.

Nieuwe luisteraars

Het festival wordt verrijkt met educatieve programma's voor scholieren. Inleidingen en programmatoelichtingen bieden verdiepende informatie.

In de periode 2025-2028 gaat Musica Sacra een samenwerking aan met de Universiteit Maastricht met een uniek vierjarig project, gericht op nieuwe festivalbezoekers en hun ontwikkeling van het luisteren. Hierin kunnen mensen in wetenschappelijk gemonitorde concerten kennismaken met verschillende soorten muziek.

Festivalorganisatie gericht op samenwerking

Musica Sacra streeft naar een personele bezetting die een afspiegeling is van de verschillende (gewenste) publieksgroepen. Het festival werkt met een programmacommissie van acht leden die samen vier generaties vertegenwoordigen. Ieder commissielid brengt zijn eigen (deel)expertise, ervaring en netwerk in; gezamenlijk werken ze aan evenwicht en samenhang binnen het programma. Naast vele muzikale samenwerkingsverbanden, werkt Musica Sacra voor de programmering van de andere kunstvormen nauw samen met ter zake kundige partners, zoals de Nederlandse Dansdagen, het Bonnefanten, het Limburgs Museum, FashionClash, Lumière Cinema, de Flamenco Biënnale Nederland en de Toneelacademie Maastricht. Voor een succesvolle organisatie van het festival wordt de inzet en expertise ingezet van coproducent Theater aan het Vrijthof. Dit leidt tot een sterke betrokkenheid tussen festival en theater, hetgeen uitstraalt op de bezoekers.

2. Festivalvisie

Waarde

Zoals al geschreven, is voor Musica Sacra kunst in het algemeen en muziek in het bijzonder de meest wonderbaarlijk menselijke activiteit. Muziek kan leiden tot een sacrale ervaring; iets dat tegelijkertijd overweldigend en fascinerend is. Het festival biedt een podium aan hoogwaardige sacrale muziek. In 2024 vindt de 42^e festivaleditie plaats. Het kernpubliek is bijzonder trouw en wij koesteren ons publiek. Tegelijkertijd laten wij nieuwe en jonge(re) bezoekers kennismaken met de rijkdom van ons programma. De concerten en voorstellingen zijn meestal druk bezocht, wat de atmosfeer en daarmee ook de speelkwaliteit versterkt.

Programmaprofiel

Musica Sacra is een festival voor religieuze én voor wereldlijke muziek. Terwijl de succesvolle programmering is gehandhaafd, is het muzikale spectrum de laatste edities steeds meer verrijkt. Sinds 2022 is wereldmuziek een structureel programmaonderdeel geworden, in 2023 is daar popmuziek bij gekomen, en met ingang van 2024 wordt het programma verder aangevuld met regionale volkszang, jazz en improvisatiemuziek. Dit alles vertaalt zich in het aantrekken van een gevarieerder publiek; een ontwikkeling die we in de komende edities verder zullen ontwikkelen. De omgeving van ons festival is cruciaal: de optredens vinden plaats in Maastrichtse monumenten met een atmosfeer van Limburgse gastvrijheid. Het programma is als een boomstructuur, diepgeworteld in de regio en met takken die ver reiken in het (inter)nationale aanbod. Deze combinatie van het regionale en het (inter)nationale levert een uniek profiel op dat aantrekkelijk is voor bezoekers van dichtbij en veraf; onze gasten komen vanuit het hele land en de Euregio. In de periode 2025-2028 intensiveren wij jaarlijks terugkerende regionale tradities: we programmeerden al gregoriaanse zang en amateurblaasmuziek van Limburgse toporkesten, nieuw is een programmaonderdeel met regionale volkszang en een tournee langs dertien carillons in twaalf Limburgse en Euregionale steden. Dit zijn de pijlers van ons internationale en altijd verrassende festivalaanbod.

Thema's

Tijdloos, actueel en universeel – dat zijn de drie criteria waaraan de gekozen festivalthema's voldoen. Discussies hierover binnen de programmacommissie zijn intensief, niet alleen omdat de thema's maatschappelijk verankerd en interreligieus dienen te zijn, maar ook omdat ze op vele manieren artistiek vertaald moeten worden. De festivalthema's leiden tot programma's die rijk aan perspectieven zijn en tegelijkertijd onderlinge samenhang vertonen.

Muziek- en publieksbenadering

Voor ons betekent diversiteit óók diversiteit op het podium. Er zijn duizenden muziekculturen op aarde, en daarvan laten we een selectie horen, door musici met diverse achtergronden uit verschillende culturen. Wij stellen voor alle generaties een breed programma samen op basis van de hoogste kwaliteit. De geprogrammeerde muziek toont de luisteraar iets nieuws of plaatst vertrouwde muziek in een ander perspectief.

Ons muzikaal brede programma biedt ook een alternatief voor de manier waarop veel mensen tegenwoordig naar muziek luisteren. Voor het leeuwendeel gebeurt dat via streamingdiensten als Spotify. De algoritmes van zulke diensten zijn erop gericht de luisteraar meer van hetzelfde aan te bieden. Met andere woorden: het muziekgenre waarnaar je begint te luisteren, is meestal het genre waar je naar blijft luisteren. Omdat het algoritme op voorspelbaarheid aanstuurt, worden deze luisteraars niet vanzelf gestimuleerd om kennis te maken met al die andere muziekculturen. Wij stimuleren dit met behulp van livemuziek van verschillende genres.

De reden dat we de hele breedte van de muziek programmeren is ook van educatieve aard: wie naar verschillende (nieuwe) soorten muziek luistert, en daarna weer naar de vertrouwde muziek, hoort nieuwe dingen. Daarom is de diversiteit van het programma ook van belang voor ons trouwe publiek dat vaak voor de 'oude' muziek komt.

Vanuit deze achtergrond benaderen wij het publiek op twee manieren: enerzijds verleiden wij bestaande festivalbezoekers tot het bijwonen van concerten met voor hen onbekende muzieksoorten, anderzijds programmeren wij voor bezoekers muziek die ze al kennen, van waaruit zij kennis kunnen maken met hen onbekende muziek, hetgeen nieuwe luisteraars oplevert.

Doel

Over vier jaar willen wij het muzikaal bewustzijn van zowel ons bestaand festivalpubliek als van nieuwe publieksgroepen hebben verruimd.

Strategie

Om te kunnen bepalen of we ons doel meetbaar hebben bereikt, starten we in 2025 met een nulmeting bij bezoekers en niet-bezoekers en herhalen dit in 2027/2028.

3. Educatie en talentontwikkeling

Cultuureducatie

De bestaande samenwerking met Boven Water Muziektheater (gericht op kinderen in de basisschoolleeftijd) wordt verder verdiept. Elk jaar zal een actuele voorstelling worden geprogrammeerd, inclusief het door Boven Water ontwikkelde cultuureducatie aanbod voor de basisscholen. Doel is om de leerlingen aan de hand van muziektheater speels te laten kennismaken met muziek uit het bestaande repertoire (van oude tot hedendaagse muziek) en met nieuwe muziekcomposities.

Talentontwikkeling

Musica Sacra heeft twee tradities opgebouwd met het conservatoriumonderwijs. De eerste traditie is met het Conservatorium Maastricht, waarvan studenten jaarlijks een concert binnen het festival spelen. De andere traditie is opgebouwd met het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Hier maken compositiestudenten samen met jonge dichters nieuw werk dat aan het thema is gelieerd. Uitvoerenden zijn onder meer de Ensemble Academy, een specialisatie binnen het conservatorium. Musica Sacra gaat de genoemde samenwerkingen onderling verbinden door jaarlijks een wisselende compositiestudent als artiest in residentie uit te nodigen. De gedachte hierachter is dat huidige conservatoriumstudenten een populatie vormen die divers is op alle fronten, hetgeen een artistieke meerwaarde oplevert. Deze artiest in residentie creëert nieuw werk, uiteraard gelieerd aan het festivalthema, speciaal voor de nieuwe luisteraars uit het hierboven genoemde onderzoeksproject. De keuze voor de bezetting is vrij, studenten van het Conservatorium Maastricht zijn de eerste aangewezen om het opdrachtwerk uit te voeren; wij gaan hierbij tevens nauw samenwerken met de onlangs opgerichte Maastricht Conservatory Feminist Assembly. De organisatie van Musica Sacra fungeert als artistiek en logistiek klankbord voor de artiest in residentie. Ons doel is de creatie van muziek voor het jonge publiek uit bovenstaand onderzoeksproject, zonder dat de maker het oor te luisteren legt bij de wensen van dat publiek. Op deze wijze wordt er rekening gehouden met de bezoekers en worden ze tegelijkertijd verrast. Daarnaast zal de artiest in residentie ook muziek maken voor het nieuwe project Clashlab (zie pagina 13), opdat deze ook toegepaste muziek kan maken.

Elk jaar programmeren we in samenwerking met VIA ZUID, de talentontwikkelingsorganisatie voor de professionele podiumkunsten in Limburg, een nieuwe maker, die meestal vanuit de muziek interdisciplinair te werk gaat. Een van onze doelstellingen is publieksonwikkeling, wederom door speciaal voor een bepaald publiek te maken, zonder het oor bij dat publiek te luister te leggen. Zo hebben we in 2024 in dit kader Jelle Huizinga, een vierdejaars student aan de Maastrichtse Toneelacademie die hiphop met theater combineert en het publiek na de voorstellingen bevrageet.

Nieuwe luisteraars op basis van nieuw onderzoek

Wij hebben geconstateerd dat mensen het soms moeilijk vinden om naar relatief complexe muziek te luisteren, terwijl ze aangeven er wel in geïnteresseerd te zijn. Daar gaan we iets aan doen, met behulp van een nieuwe wetenschappelijke methode die zich richt op de leeftijdsgroep waarin de muzikale voorkeur nog niet vastligt (23 jaar maximum). Het is daarbij essentieel dat luisteraars kennismaken met een diversiteit aan muziek, zonder bepaalde genres opgedrongen te krijgen. Dit project ontwikkelen en voeren we uit in samenwerking met de Universiteit Maastricht. Partner in dit onderzoek is Peter Peters, bijzonder hoogleraar Innovatie van klassieke muziek aan de Faculteit der Cultuur- en Maatschappijwetenschappen. Wij zullen na afloop van dit onderzoek de resultaten beschikbaar stellen voor de hele muzieksector.

Voor mensen buiten deze leeftijdsgroep ontwikkelen we speciale passe-partouts, om hen ook te stimuleren naar onbekende muziek te luisteren.

4. Activiteitenplan

Festivaleditie 2025: Heiligdommen

In de geschiedenis van de mensheid spelen heiligdommen wereldwijd een belangrijke rol. Waar gesproken wordt van een heiligdom wordt meestal bedoeld op een begrensde plaats of een ruimte waar mensen door middel van rituelen en activiteiten vorm willen geven aan hun bestaan. Kerkgebouwen, moskeeën, tempels, theaters, concertzalen, arena's, kerkhoven, gedenkplaatsen, stiltecentra, maar ook open plekken in de natuur, bomen, bronnen of bergen zijn plaatsen waar een bijzondere aantrekkingskracht van uitgaat, waar men de adem inhoudt, ontroerd of overrompeld wordt. Maar is een heiligdom per definitie verbonden aan één bepaalde plaats? Dat hoeft niet. Sommige soorten muziek kunnen bij uitstek ook dienstdoen als een heiligdom: daar waar zij klinkt, ontstaat een overkoepelende klanksensatie waarin mensen een sacrale ervaring kunnen hebben of een onderlinge verbintenis kunnen beleven. In deze festivaleditie is er speciale aandacht voor muziek en kunst die is afgestemd op een bijzondere fysieke omgeving én voor (klank)kunst die op zichzelf als een heiligdom fungeert.

Muziek voor bedevaartsoorden

Telkens als er bij een heiligdom muziek klinkt die speciaal voor die plek is bedoeld, wint het heiligdom aan sacrale kracht. In de christelijke wereld hebben tal van componisten repertoire gemaakt voor een heiligdom als einddoel of als pleisterplaats van een pelgrimage. Eén van de beroemdste voorbeelden hiervan is de Sixtijnse Kapel in het Vaticaan. Grote componisten uit de renaissance en vroegbarok – Giovanni Pierluigi da Palestrina, Tomás Luis de Victoria en Gregorio Allegri voorop – componeerden missen en motetten voor deze ruimte, lange tijd bleven composities daar exclusief bezit, zoals Allegri's beroemde *Miserere*. Gelukkig kan de Sixtijnse Kapel allang op muzikale wijze ook elders tot klinken komen, zoals in deze editie van Musica Sacra met een concert gewijd aan onder anderen de hierboven genoemde componisten.

Naast pauselijk Rome en natuurlijk ook Jeruzalem is Santiago de Compostela een bedevaartsoord dat miljoenen pelgrims op de been brengt. Ieder jaar lijkt het er nog drukker te worden, maar de traditie is eeuwenoud. In en om de kathedraal van Santiago ontstond in de middeleeuwen en renaissance een repertoire van pelgrimliederen en liturgische muziek; voor deze editie wordt dat alles samengebracht in één programma. Verschillende middeleeuwse bronnen, waaronder de Codex Calixtinus, de Cantigas de Santa Maria en het Llibre Vermell de Montserrat, bevatten een keur aan liedmateriaal dat betrekking heeft op Santiago de Compostela, op de pelgrimage en de patroonheilige Jacobus. Van de renaissancecomponisten schreven onder anderen Guillaume Dufay en Francisco Guerrero een eerbetoon aan de kathedraal van Santiago in de vorm van overweldigende 'klinkende architectuur'. Dichter bij huis is het Pelgrimsoord Klooster Wittem, een bedevaartsoord in Zuid-Limburg dat jaarlijks door honderdduizend mensen wordt bezocht. Voor deze editie van Musica Sacra wordt een wandeltocht ernaartoe gecombineerd met een concert ter plaatse.

Alle grote wereldreligies kennen tal van pelgrimages naar alle mogelijke heiligdommen. Iconisch zijn de *hadj* naar Mekka en de pelgrimages naar Varanasi aan de Ganges; de zevenmalige rondgang om de Kaäba en het baden in het heilige water zijn rituelen met een levensgroot belang voor de bedevaartgangers. Tijdens Musica Sacra kunnen luisteraars mee op pelgrimage door muziekstijlen uit de hindoestaanse, islamitische en christelijke wereld, gegidst door een drietal vrouwelijke vocalisten: Kaushiki Chakraborty (India), een van de gezusters Vahdat (Iran) en Angeles Toledano (Spanje). In samenwerking met de Flamenco Biënnale Nederland ontwikkelt Musica Sacra het bijzondere programma Stemmen langs de Roma-Route deel I waarin drie factoren een verbindende rol spelen: het interreligieuze soefisme, de weg van de Roma die vanuit de Indusvallei vertrokken richting het westen, en de fascinerende overlappingsen en verschillen in de respectievelijke muziek- en zangstijlen. Tijdens deze muzikale reis wordt in tekst en muziek stilgestaan bij heiligdommen uit het soefisme, van Delhi tot Córdoba.

Verwaarloosde, vernietigde en gemystificeerde heiligdommen

Niet elk heiligdom doorstaat de tand des tijds. Sommige zijn domweg verwaarloosd en daarmee vervaagd in het collectieve geheugen. Andere heiligdommen zijn geruimd of zelfs vernietigd. En dan zijn er de heiligdommen waarvan niemand met zekerheid weet of ze ooit echt hebben bestaan. Voor veel kunstenaars zijn juist dit soort heiligdommen

prachtige metaforen. Componiste Judith Bingham schreef *Vanished London Churches* voor solo orgel als verbeelding van iets dat verdwenen is, op de fundamenten van Londense kerken, soms gebouwd op oudere heiligdommen, die verwoest zijn door brand, geweld, of stadsuitbreiding. In de nasleep van de romantische fascinatie voor gotische ruïnes schreef Claude Debussy zijn geheimzinnige pianocomposities *La cathédrale engloutie* en *Et la lune descend sur le temple qui fut*; beide werken werden later subtiel georkestreerd door Colin Matthews. Minstens zo kleurrijk, maar dan met een pointillistisch klankbeeld, is de orkestcompositie *Atlantis* van Morton Feldman, die, naar het lijkt, de schitteringen van het wateroppervlak heeft willen verklanken waaronder het mythische eilandrijk verborgen zou liggen. Van zeer recente datum is het werk *Shallow grave* van Liza Lim, geschreven voor neolithische ceramische hoorn, hier bespeeld door Marco Blaauw. Lim refereert met de keuze voor dit instrument aan rituelen rond grafheuvels, die in de prehistorie mogelijk golden als plaats van verering. Tegelijkertijd was ze geïnspireerd en diep geraakt door het beeld van een Oekraïense militaire band, spelend rondom een door een Russische bom ingeslagen krater, als een grafheuvel die zich in de grond had geboord.

Natuur als heilige plaats

Een oude eik, een machtige berg, een bron, grot of open plek in het woud; de natuur is rijk aan plaatsen waar de mens een heiligdom in kan zien. Pantheïstische wereldbeschouwingen, waarin het goddelijke zich in alles kan manifesteren, hebben in veel culturen een leidende rol en spreken ook bij sommige westerse kunstenaars sterk tot de verbeelding, zoals in het Amerikaanse transcendentalisme, de laatromantische stroming waar filosofen, dichters en ook componisten zich bij aansloten. Drie Amerikanen van opeenvolgende generaties, Charles Ives, Carl Ruggles en David Lang, schreven een werk bij wijze van ode aan de berg(en) in respectievelijk *From the Steeples and the Mountains* (Ives), *Men and Mountains* (Ruggles) en *Mountain* (Lang). De kluizenaar-achtige Fransman Charles Koechlin componeerde tijdens de Eerste Wereldoorlog zijn betoverende orkestsuite *La Forêt païenne*, een ode aan de geheimzinnigheid van het woud. Niet alleen in gecomponeerde muziek, maar ook in wereldmuziekstijlen, folk en pop dringt de almachtige natuur zich vaak op de voorgrond. Veel stijlen en thema's komen samen in de magische klankwereld van de gelauwerde Britse folk-popformatie *The Unthanks* (genoemd naar de zusters en leadzangers Rachel en Becky Unthank). In veel van hun nummers bezingen ze natuurverschijnselen in een authentieke en ongrijpbare stijl, met een echo uit de middeleeuwen en van Ierse folk en met een diepe buiging voor de mistige wereld van *Wuthering Heights* van Emily Brontë.

Natuurklank als heiligdom

Eén klankfenomeen speelt als een rode draad door verschillende muziekculturen: van Siberië tot Zuid-Afrika, van Australië tot Ierland hebben mensen onafhankelijk van elkaar de klankkleurrijkdom van boventoonspectra ontdekt. In boventoonzang en met behulp van boventoonrijke instrumenten zoals de mondharp, de didgeridoo of de Indiase tamera, wordt muziek gemaakt die door de beoefenaars vaak in verband wordt gebracht met kosmische energie. In Tibetaanse meditatieoefeningen en Siberische sjamanistische rituelen worden boventonen ingezet om de balans tussen mens en omgeving te herstellen. Diverse boventoonzangstechnieken komen samen in de universele klanken van het Muom Overtone Singing Choir uit Barcelona. Waar zij ook zingen, in de open lucht of in een binnenruimte, ontstaat een overkoepelend klankkleurenboog die op zichzelf dienstdoet als een heiligdom: een dak van klank om onder te schuilen.

Selectie programmakeuzes (selecties nog niet definitief)

Santiago de Compostela: pelgrimsliederen en polyfone muziek van Dufay en Guerrero door Música Temprana
Werk van Palestrina, Victoria en Allegri voor de Sixtijnse kapel door het Koor van de Sixtijnse Kapel

Judith Bingham: *Vanished London Churches* door Marcel Verheggen

Morton Feldman: *Atlantis* door Radio Philharmonisch Orkest

Orkestwerken van Debussy en Koechlin, tot Ives, Ruggles en Lang, door Philzuid

Liza Lim: *Shallow grave* door Marco Blaauw (keramische trompet en live electronica)

Programma rond boventoonzang: Muom Overtone Singing Choir

Wereldmuziek: Kaushiki Chakraborty (India), Marjan Vahdat (Iran), Angeles Toledano (Spanje)

Popmuziek: The Unthanks, Hanna de Vletter, Kika Sprangers, Yorick van Norden, Paul Bond

Festivaleditie 2026: Extase

'Toestand van vervoering, verrukking, trance, waanzin, geestesziekte' – de equivalenten van 'extase' zijn uiterst divers. Wie in extase is, treedt als het ware buiten zichzelf, geeft zich over aan een andere dimensie. Veel verhalen over heiligenlevens bevatten passages waarin de heilige in een staat van extase visioenen krijgt, in tongen spreekt en soms zelfs bovennatuurlijke handelingen verricht. Ook een collectief van mensen kan door een vonk van extase massaal in vuur en vlam komen te staan. Niet zelden speelt muziek – en vaak ook dans – daarbij een belangrijke rol. In antieke mythes, in Bijbelvertellingen, in het islamitisch soefisme, het tantrisme en natuurreligies wordt extase beurtelings in verband gebracht met constructieve en destructieve krachten. Constructief, als de extase voortvloeit uit liefde en leidt tot een ruimer bewustzijn, destructief als de extase zich uit in angst en agressie. Het thema speelt door alle tijden en culturen, maar is hier actueel door de explosief groeiende handel in cocaïne en synthetische partydrugs; tijdens de Coronapandemie is het gebruik daarvan geïntensiveerd. Zowel religieuze extase als druggerelateerde extase spelen een grote rol in de kunsten, zeker ook in muziek. In deze editie worden bezoekers uitgenodigd om mee op zoek te gaan naar de lichte én de duistere kanten van de extase – en daarmee misschien ook van zichzelf.

Goddelijke extase

Een universele en geliefde metafoer in de poëzie van middeleeuwse soefidichters is die van de mot die rusteloos om een vlam cirkelt. De mot – lees: de mens – laadt zich op aan het licht – lees: het goddelijke – maar riskeert daarbij zijn vleugels te verschroeien. De drang om één te worden met het goddelijke licht vertaalt zich in extase, zoals in de door muziek gedragen draaidans van de derwisjen, (behorend tot islamitische soefibroedersschappen) bedacht en ontwikkeld door de 13e-eeuwse soefi-mysticus Jalal ad-din Rumi. De Azerbeidzjaanse componiste Franghiz Ali-Zadeh gaf in 2000 met haar septet *Dervish* een nieuwe draai aan deze oude traditie met een compositie voor westerse en traditionele instrumenten, verteller en tape. In het verlengde hiervan ligt het indrukwekkende *Ekstasis* voor stem, elektronica en video van de in 2023 overleden Finse componiste Kaija Saariaho en haar echtgenoot, de videokunstenaar Jean-Baptiste Barrière. In klank en beeld belichten zij hier beurtelings de euforie en de afgronden van de extase. Waar in het soefisme door middel van oefening en ritueel (de zogeheten *dzikr*) een staat van extase kan worden bereikt, duikt de extase in de Christelijke wereld op in verhalen over heiligen die plots getroffen worden door een geestestoestand waarin hij/zij een directe samensmelting met het goddelijke ervaart. De lijst met zulke verhalen is lang, maar vanuit muzikaal oogpunt zijn in elk geval drie heiligen van belang: de heilige Cecilia (die hemelse muziek hoorde en daarmee schutpatrones werd van de muziek), de heilige Franciscus (die de taal van de vogels verstond) en de in 2012 heiligverklaarde Hildegard van Bingen (mystica en componiste). In deze editie spelen deze heiligen mogelijk in meerdere programmaonderdelen, bij wijze van *Saints in residence*. In de ode *Hail, bright Cecilia* van Henry Purcell wordt gesproken over de muziek in relatie tot de kosmos. De Heilige Cecilia inspireerde niet alleen Purcell, maar ook Alessandro Scarlatti, Georg Friedrich Händel en Benjamin Britten tot eerbetonen aan de extatische kracht van muziek met Cecilia als intermediair.

De 12-eeuwse mystica Hildegard van Bingen behoeft nauwelijks nog een introductie; in 1993 brak haar muziek door bij een groot publiek dankzij het veel gelauwerde album *Canticles of Ecstasy* van ensemble Sequentia. Sindsdien heeft vrijwel elk vocaal ensemble met een specialisatie in middeleeuwse muziek haar werk op het repertoire. Hildegard, die al van kinds af visioenen had die al haar zintuigen beroerden (in een dergelijk geval spreekt men van synesthetische ervaringen), sprak in haar geschriften van 'de stem van het levende licht': genoeg aanleiding om een programma te overwegen rondom Hildegards gezangen, simultaan vertaald in beeld en licht.

Een veelvoorkomende vorm van synesthesie is het vermogen om kleuren te zien bij het horen van bepaalde klanken en/of harmonieën. Voor de Russische componist Alexander Skrjabin waren muziek en kleur onverbrekkelijk met elkaar verbonden. Tussen 1905 en 1908, de periode waarin hij actief betrokken was bij een esoterisch theosofisch genootschap, werkte hij aan zijn symfonisch gedicht *Poème de l'extase*, een hallucinatoire compositie vol klankkleurschitteringen en opeenstapelingen van climaxen. Een andere klankziende componist was de diepreligieuze Olivier Messiaen. Zijn grote oeuvre voor orgel, piano en orkest biedt voor Musica Sacra overvloedige keuzemogelijkheden, zoals de extatische *Les Corps Glorieux* (1939) voor orgel.

Extase van de liefde

De muzikale uitingen van extatische liefde zijn legio, zeker in het operarepertoire. Een interessante casus is die van *Orlando furioso* van de Italiaanse renaissanceschrijver Ludovico Ariosto. Orlando, voorvechter van de christelijke zaak tegen de Saracenen, valt ten prooi aan een verterende liefde voor de Saraceense Angelica. Krankzinnig geworden omdat zij zijn liefde niet beantwoordt, zwerft hij naakt van land naar land, waarbij zijn waanzin hem drijft tot bovenmenselijke prestaties. Onder anderen Lully, Vivaldi, Händel en Haydn baseerden werk op zijn lotgevallen. Een

bloemlezing van Orlando-scènes ligt hier voor de hand. Een heel andere muziekvorm waarin de extatische liefde veel wordt bezongen en uitgebeeld, is de Andalusische *cante jondo*, waar één zanger met diepe, rauwe stem, slechts begeleid door een gitaar, de duistere en fatalistische kanten van de hartstocht blootlegt. De rol van de dans is er verder om de extase (in de Flamenco spreekt men van *duende*) in al haar vormen uit te beelden en op te roepen.

Extase van de razernij

Van massahysterie tot collectieve lynchpartijen – ook dat kan een vorm van extase zijn. De Griekse tragedieschrijver Euripides beschreef het al in *De Bacchanten*, een tekst die diverse componisten later aanzette tot het schrijven van muziek vol energie en razernij. De bezeten *Mänadentanz* uit Hans Werner Henze's opera *Die Bassariden* (1966) is daar een treffend voorbeeld van. Ook gelieerd aan de antieke Grieken is de opzweepende traditionele Zuid-Italiaanse tarantella. Het volksgeloof wil dat zij die door de tarantulaspin zijn gebeten alleen door deze dans kunnen genezen, maar de huidige consensus is dat de tarantella een ventiefunctie heeft voor opgekropte spanning. Tot voor kort werden tarantella-rituelen nog in kerken voltrokken onder het toezien van de pastoor en de dorpsbevolking, de laatste decennia beleeft de tarantella als een vorm van folkpop een opleving met een massale aantrekkingskracht voor jong en oud. Musica Sacra biedt graag een podium aan zowel de traditionele als de actuele varianten van de tarantella.

Van absint tot XTC

Wanneer religie, zintuiglijke gevoeligheid, de liefde of woede niet toereikend genoeg zijn, is er altijd nog het grote reservoir aan geestverruimende middelen om de felbegeerde staat van extase te bereiken. Muziek, drank en drugs is een geijkte combinatie wanneer het over pop, jazz en veel vormen van wereldmuziek gaat, maar in klassieke muziekkringen spelen geestverruimende middelen net zo goed een rol, al hangt daar nog altijd een zweem van taboe omheen. *C'est l'extase langoureuse, c'est la fatigue amoureuse* (het is een smachtende extase, het is de liefdesmoeheid), schreef de symbolist Paul Verlaine, en Claude Debussy zette die regels op muziek in zijn prachtige *Ariettes oubliées*. De van absint doortrokken wereld van de Franse symbolisten mag natuurlijk op een editie als deze niet ontbreken. En dat geldt ook voor andere muziekgenres die nauw zijn verweven met drugs. Als alternatief voor die raves die niet zonder xtc kunnen, biedt Musica Sacra in samenwerking met poppodium de Muziekgieterij 'Nextc: Natural Extatic Dance' aan: dansen op elektronische muziek zonder chemicaliën om zo een natuurlijke high te ervaren. De mot hoeft niet zijn vleugels te branden. En zo wordt de cirkel naar de draaiende derwisjen weer rond.

Selectie programmakeuzes

Werk van Hildegard van Bingen door Psallentes o.l.v. Hendrik Vanden Abeele
Barokwerken rondom Cecilia en Orlando Furioso door Modo Antiquo o.l.v. Federico Maria Sardelli
Orlando Furioso-madrigalen door La Compagnia del Madrigale
Alexander Skrjabin: *Poème de l'extase* en Hans Werner Henze: *Mänadentanz* door Philzuid
Liedrecital rondom het Frans symbolisme door Michelle Lynne en Elise Caluwaerts
Olivier Messiaen: *Les Corps Glorieux* door Marcel Verheggen (orgel)
Frangiz Ali-Zadeh: *Dervish* door Arne DeForce en vrienden
Kaija Saariaho: *Ekstasis* door Aliisa Neige Barrière (viool), Camilla Hoytenga (fluit) & Raphaële Kennedy (sopraan)
Programma rond de tarantella door Pino De Vittorio en vrienden
Flamencoprogramma door nader te bepalen cante jondo-artiest, gitarist en danser
Popmuziek: DJ Shinedoe, Anna Calvi, Robin Kester, Merol, Eefje de Visser, Lakshmi

Festivaleditie 2027: Overvloed

Leven in overvloed: voor het grootste deel van de wereldbevolking is het een utopie, voor een minderheid is het een dagelijkse realiteit. Vooral in de westerse wereld lijkt er een overvloed te zijn aan alles; van voedsel, kleding en wooncomfort tot reisbewegingen, vertier en media. De consumptiemaatschappij zorgt voor continue prikkels die oproepen tot nog meer consumptie van materie en piekervaringen. Het woord 'overvloed' impliceert dat er sprake is van een teveel en tegelijkertijd getuigt het van een disbalans: opdat een minderheid zich kan wentelen in weelde, betaalt het merendeel van de mensheid de rekening met een leven in schaarste en onzekerheid; een situatie die zich begrijpelijkerwijs vertaalt in een vluchtelingenstroom. Uiteindelijk betaalt iedereen – ook zij die leven in overvloed – een torenhoge prijs: vervuiling en opwarming van de aarde keren het tij voor hele ecosystemen en vergen op den duur het uiterste van het menselijke aanpassingsvermogen. Iedere klimaatwetenschapper kan beamen dat overvloed en zondvloed hand in hand gaan, daar is geen Bijbelkennis voor nodig. Overvloed is een fenomeen van alle tijden en

plaatsen, het is dankzij de overvloed dat er machtige culturen konden floreren waarin schitterende kunst heeft kunnen bloeien, maar het is ook door diezelfde overvloed dat beschavingen uiteindelijk verzwakt raken, afbrokkelden of zelfs werden weggevaagd. Op deze editie van Musica Sacra komen de groei, bloei en verval van de overvloed aan de orde en is er ruimschoots gelegenheid om zich hierop te bezinnen.

Dromen van Kokanje

In zijn boek *Dromen van Cocagne* beschrijft historicus Herman Pleij hoe behoeftige middeleeuweners elkaar verhalen vertelden over het luilekkerland Kokanje waar geroosterde varkens met mes en vork in de rug rondscharrelen, de wijn rijkelijk vloeit, de seks overal verkrijgbaar is en waar iedereen een eeuwige jeugd geniet. Datzelfde Kokanje wordt ook bezongen in de gedichten van de Carmina Burana, in de jaren dertig van de vorige eeuw op muziek gezet door de Duitse componist Carl Orff. Hij baseerde zich op middeleeuwse satirische poëzie en stelde er een bloemlezing uit samen waarvan de moraal luidt: pluk de dag, pak wat je pakken kan, morgen kan het lot anders beslissen. Orff voorzag de gedichten van opzweepende muziek voor groot koor, solisten, twee piano's en slagwerk, maar er bestaat een minstens zo effectieve versie met harmonieorkest. De Harmonie St. Michaël van Thorn heeft deze versie op het repertoire staan, aan koorzangers in Maastricht en omstreken geen gebrek, goed voor een mogelijke opening voor deze editie, maar dan wel afgewisseld met nieuwe teksten waarin de middeleeuwse pluk de dag-boodschap van kritisch commentaar wordt voorzien.

Een andere componist die zich bezighield met hetzelfde luilekkerlandthema was de Britse laatromanticus Edward Elgar. Zijn orkestouverture *Cockaigne* uit 1901, met als ondertitel *In London Town*, verwijst naar de Cockneys, bijnaam voor de Londense middenklasse die kleur en charme gaven aan de stad. Elgars *Cockaigne* is te beschouwen als een viering van het Londense leven, dat alleen zo kon bruisen dankzij de voorspoed van het grote Britse Imperium.

Leven als God in Frankrijk

Overvloed en decadentie zijn als twee handen op één buik. Voorbeelden hiervan zijn natuurlijk legio, maar in samenhang met muziek biedt met name de Franse geschiedenis een rijke oogst, te beginnen bij het hofleven van de pausen en antipausen in Avignon, dat duurde van 1309 tot 1398. Over het Avignon van die periode schreef de dichter Petrarca: "Het is een riool waar al het vuil van het universum zich verzamelt. Ze verachten God, aanbidden geld, vertrappen goddelijke wetten en menselijke wetten. Alles ademt daar bedrog: de lucht, de aarde, de huizen en vooral de slaapkamers." De moraal van de pausen lag in het verlengde hiervan: corruptie, machtsmisbruik en een enorme spilzucht waren er de regel. Toch was het ook precies in dit klimaat waar een prachtige cerebrale muziekstijl opbloeide, die pas veel later bekend zou komen te staan als de *Ars subtilior*: een weelderige, complexe stijl, die niet alleen een lust is voor het oor, maar ook voor het oog, getuige de vernuftig verluchtigde manuscripten. Muziek van componisten als Philippus de Caserta, Solage en Jacob de Senleches wordt tegenwoordig door diverse ensembles op zeer hoog niveau uitgevoerd; samen met poëzie van Petrarca kan hun muziek een fraai tijdsbeeld geven van de stinkende rijkdom van het pauselijk Avignon.

Ook het Bourgondische hofleven, beroemd om zijn groteske feesten en gastronomische orgiën, was een broedplaats voor verfijnde meerstemmige (vaak liturgische) koorzang, met componisten als Guillaume Dufay, Gilles Binchois en Antoine Busnois als grote namen. Tijdens het beroemde Banket van de Fazant, aangericht door Filips de Goede in 1454, werd onder andere een 28-koppig orkest opgesteld in een pastei. Ter verduidelijking: de reuzenkorst was niet gevuld met gehakt maar met levende muzikanten. Het gaat wat ver om deze situatie tijdens Musica Sacra opnieuw te ensceneren, maar wel ligt het voor de hand om de muzikale entourage van dit soort spektakelfeesten te laten klinken, uiteraard met drank en spijs voor het publiek. Het gerenommeerde Ensemble Douce Memoire staat garant voor een gloedvolle uitvoering van deze Bourgondische banketmuziek.

Het beroemdste Franse hof waar de decadentie in een overtreffende vorm floreerde en waar muziek overvloedig klonk was natuurlijk het hof van de Zonnekoning. Naast de hof-componisten Jean-Baptiste Lully en Marc-Antoine Charpentier schitterden er vele anderen, waaronder Elisabeth Jacquet de La Guerre, Marin Marais en Michel-Richard De Lalande. Het Franse Ensemble Correspondances heeft van de verfijnde stijl van deze componisten een studie gemaakt en kan dus bij het thema Overvloed een passend programma creëren.

Speculanten, gelukzoekers en vluchtelingen

Zoals hierboven te lezen, schijnt de duivel altijd op de hoogste hoop, maar wie verslaafd is aan gokken of speculeren heeft vaak het nakijken. Zo was de echtgenote van de Hamburgse componist Georg Philipp Telemann gokverslaafd, wat haar man noopte om aan de lopende band te componeren om haar schulden te lenigen. Mogelijk inspireerde zijn persoonlijke situatie hem tot het schrijven van de orkestsuite *La Bourse*, een levendige en verhalende compositie die

eindigt met het deel *L'Espérance de Mississippi*, gebaseerd op de historische Mississippi-zeepbel die in 1719 uiteenspatte, gevolg van Franse speculanten die zich rijk hadden gerekend met Mississippigoud dat nog niet was gedolven.

Een vergelijkbare toestand was de befaamde Nederlandse 17e-eeuwse tulpenkoorts, waarover Ensemble Camerata Trajectina samen met de Turks-Nederlandse componist Selim Doğru en het reART collective een voorstelling maakt. Het verhaal van de Nederlandse windhandel in tulpenbollen wordt tevens gevisualiseerd in een Karaköz-voorstelling, een traditioneel Turks schimmenspel.

Een echte muziekklassieker op het gebied van geld- en goudkoorts is de satirische opera *Aufstieg und Fall der Stadt Mahagonny* van Bertolt Brecht en Kurt Weill, een vlijmscherpe zedenschets die zich laat duiden als een commentaar op de economische onrust in de Weimarrepubliek, maar die de Amerikaanse goudkoorts als thema neemt. Een half uur durende versie van deze opera is *Mahagonny, ein Songspiel*, ideaal voor een concertante uitvoering.

Waar speculanten en goudzoekers nog getypeerd kunnen worden als gelukzoekers, ligt de zaak een stuk urgenter bij diegenen die voor honger en geweld op de vlucht slaan. In samenwerking met de organisatie Old Roots New Routes slaat Musica Sacra de handen ineen met wereldmuziekartiesten die met een scherpe blik, een neus voor de actualiteit en in een sterke muzikale boodschap reflecteren op de overvloed van Europa.

Overvloed laat zich ook herkennen aan culturele rijkdommen. In samenwerking met de Flamenco Biënnale presenteert Musica Sacra voor deze editie *Stemmen langs de Roma-Route deel II* met daarin een tweeluik van de stervocalisten Ferghana Qasimova (Azerbeidzjan) en Rosario la Tremendita (uit de volkswijk Triana in Sevilla). Beiden zijn exponenten van vocale stijlen die overlopen van verschillende culturele invloeden: De Azerbeidzjaanse 'mugham'-stijl is geënt op de Perzische en Arabische klassieke muziek en kent tegelijk veel invloeden van Turkse volksmuziek. De flamenco is een amalgaam van Roma-stijlen, Noord-Afrikaanse berbermuziek en de Spaanse lokale volkscultuur. Met deze twee sterartiesten in dialoog worden minstens zes verschillende muziekculturen vertegenwoordigd.

Over de zondvloed:

In 2023 schreef de Libanees-Amerikaanse componist en alternatieve rockzanger Hamed Sinno zijn *Poems of Consumption*, een literaire liederencyclus die verbanden legt tussen online koopgedrag, mentale problemen, isolement en klimaatcrisis. Zijn muziek, een amalgaam van rock, klassiek, minimalisme en elektronica, interfereert met videobeelden die de geschetste problematiek op eigen wijze belichten. Een indringende voorstelling die zeker een plaats verdient binnen deze editie.

"Après-moi le déluge" (na mij de zondvloed), zou Lodewijk XV hebben gezegd. Het is een levenshouding die aansluit op die van de poëzie van de Carmina Burana. De Britse componist en vocaliste Laura Bowler denkt daar nét even anders over. In 2018 ging zij, gesponsord door de BBC en Manchester Camerata aan boord van een schip naar Antarctica. Ze hoorde er een hermetische stilte, geïnterrupteerd door het oorverdovend geraas van brekend en neerstortend ijs; krachtig materiaal voor haar compositie voor solostem (van haarzelf), orkest en elektronica. Maar wat haar het meest trof op die immense ijsvlakte was de enorme hoeveelheid aangespoeld afval, waaronder veel plastic hebedingetjes, getuigend van een bestaan in overvloed. Al deze ervaringen komen samen in *Antarctica*, een muzikale poging om het tij van de zondvloed te keren.

Selectie programmakeuzes

Carl Orff: *Carmina Burana* door De Harmonie St. Michaël van Thorn en diverse koren uit Maastricht en omstreken
Composities uit Avignon en Ars Subtilior door het Sollazzo Ensemble onder leiding van Anna Danilevskaia

Composities van het Bourgondische hof door Douce Memoire

Composities van het hof van Lodewijk XIV door Ensemble Correspondances

G.Ph. Telemann: *La Bourse* door Ad Mosam

Edward Elgar: *Cockaigne* en Laura Bowler: *Antarctica* door Philzuid, Laura Bowler (vocalist) en live electronica

Kurt Weill: *Mahagonny, ein Songspiel* door Muziektheater Transparant, leden van het Berlage saxofoonkwartet in samenwerking met studenten van het Conservatorium Maastricht

Tulpengekte, een multimediaal concert door Ensemble Camerata Trajectina, Selim Doğru en het reART Collective

Hamed Sinno: *Poems of Consumption* door Hamed Sinno en band met medewerking van strijkersensemble van het Conservatorium Maastricht en live electronica

Wereldmuziek: Ferghana Qasimova met musici op tar en kemanche (Azerbeidzjan) en Rosario la Tremendita en gitarist (Sevilla)

Popmuziek: Clean Pete, The Haunted Youth, Tamino

Festivaleditie 2028: Onvolmaakt

Het idee dat de mens onvolmaakt is, zit diep in het westerse denken verankerd. Het verhaal van de zondeval en het begrip van de erfzonde is bij velen verweven in de beeldvorming over zichzelf en de menselijke soort. Hoe daarmee om te gaan? Een extreme reactie was die van de middeleeuwse boeteling die, door zichzelf te geselen, Gods genade wilde afsmeaken. Tegenwoordig gooit de mens die worstelt met zijn onvolmaaktheid het over een andere boeg. De maakbare mens is in opmars. De nieuwste innovaties, onder andere in de medische en neurologische wetenschap, gaan ongewenste dissonante verschijnselen te lijf met diagnoses en behandelmethoden; een welkome ontwikkeling voor hen die kampen met handicaps en lichamelijk lijden. Maar hoe ver kunnen we gaan? De bionische mens is niet meer een toekomstdroom, maar volop in de maak. We sleutelen aan ons brein, aan ons DNA, aan ons nageslacht, en vooral ook aan elkaar. Maar maakt al dat gesleutel ons tot betere mensen? Waarom zoeken wij geen troost in het besef dat er grenzen zijn aan de menselijke mogelijkheden, dat het menselijk tekort nu eenmaal bij onszelf en de aard van onze relaties hoort? In deze festivaleditie spelen dit soort vragen als rode draad, met als hoofdvraag: welke muziek kan ons helpen om onze tekortkomingen en daarmee onze menselijkheid onder ogen te zien, te accepteren, zelfs lief te hebben?

Boetepsalmen (en de rol van de vrouw)

Omdat we nu eenmaal als zondaars zijn geboren, hoort boetedoening tot onze dagelijkse praktijk. Althans, zo was eeuwenlang de religieuze gedachte en zo wordt dit idee nog steeds door velen beleden. In de middeleeuwse getijdenboeken is er een speciale plaats voor de boetepsalmen, die traditiegetrouw werden gelezen op Aswoensdag en bij stervensbegeleiding. De zeven psalmen, allemaal handelend over het menselijk tekort, werden toegeschreven aan Koning David, vandaar dat hij oorspronkelijk als miniatuur bij de teksten werd afgebeeld. In de 15^e eeuw werd Davids beeltenis vervangen door die van de badende Batseba, want, zo luidde het idee, zij was immers de oorzaak van Davids begeerte en zwakheid. Net als Eva, die verantwoordelijk werd gehouden voor de zondeval, waren het vrouwen als Batseba die werden aangewezen als wortel van het menselijk tekort. De schrijfster en dichteres Christine de Pizan (1365-1430) dacht hier duidelijk anders over. In haar *Boek van de stad der vrouwen* (1405) beschrijft ze een hypothetische stad waar alleen deugdzaame vrouwen de dienst uitmaken. Aangenomen wordt dat Pizans gedichten in haar tijd werden gezongen, en ten minste één ervan werd op muziek gezet door de Bourgondische componist Gilles de Binchois. Dit laat zich thematisch en stilistisch prachtig combineren met Davids boetepsalmen, indringend getoonzet door de 16e-eeuwer Orlando di Lasso.

De onvolmaaktheid van de liefde

De mens ploetert niet alleen met zichzelf, maar in hoge mate ook onderling – zeker in de liefde. In talloze liederen en opera's is de falende liefde een geliefd onderwerp, al lonken vaak de afgronden van de clichés. Een interessant werk over de onvolmaakte liefde is *Love Fail* van de Amerikaanse componist David Lang, dat hij in 2012 schreef voor het vocale kwartet Anonymous4. *Love Fail* is een vertellende compositie, gebaseerd op de lotgevallen van Tristan en Isolde. David Lang was vooral gefascineerd door het feit dat dit illustere duo door een liefdesdrank meteen de perfecte vorm van liefdesstaat leek te bereiken. Maar juist omdat het liefdesproces niet volgens de menselijke wetten verliep – waar naast euforie ook pijn, frustratie en onzekerheid vast onderdeel van zijn – verloren Tristan en Isolde elkaar uiteindelijk en voorgoed. *Love Fail* laat zich beluisteren als een ode aan de imperfecties van de liefde, en Lang zette dat alles op tijdloze muziek die heen en weer pendelt tussen de 13e eeuw en het heden.

Dat de onvolmaaktheid van de mens zich het duidelijkst manifesteert in de liefde was zeker het geval bij het componistenkoppel Gustav en Alma Mahler. Toen de muzikaal zeer begaafde Alma Schindler in het huwelijk trad met de veel oudere Gustav stelde hij één duidelijke eis: zij moest het componeren voor hem opgeven. Wat volgde was een lijdensweg voor beiden. Toen hij jaren later met haar ontrouw werd geconfronteerd, zocht hij reparatie van zijn huwelijk bij niemand minder dan Sigmund Freud, wiens bondige advies luidde: "Laat die vrouw toch haar muziek schrijven". Maar voor Alma was het al te laat; haar creativiteit was afgestorven, zo beweerde ze. Een recital met liederen van beide echtelieden, al dan niet aangevuld met passages uit hun dagboeken en brieven, geeft een kijkje achter de façades van dit Weense succespaar, daarachter verborgen ze hun onvermogen in hun liefde en de getuigenissen daarvan in geschreven woord en muziek.

Klagen als therapie

Het woord jeremiëren (klagen) stamt van de profeet Jeremia die zijn klaagzangen aanhief nadat de stad Jeruzalem met tempel en al in 586 voor Christus werd verwoest. Volgens Jeremia was de ramp geheel te wijten aan het gedrag van het

volk van Israël. Deze klaagzangen zijn van grote waarde, zowel in het jodendom als het christendom. Ze worden geciteerd bij de Klaagmuur, in de katholieke kerk worden ze gezongen gedurende de Donkere Metten in de Goede Week. Door de eeuwen heen zijn de teksten door tal van grote componisten op muziek gezet, maar heel bijzonder is de versie van de barokcomponist François Couperin, die zijn *Leçons de Ténèbres* schreef voor twee hoge solostemmen en orgel. De invloeden van de opera met de vele emotionele en rijkversierde spanningsbogen geven de tekst een extra dramatische lading.

Dat het zingen van klaagliederen nog steeds een springlevende praktijk is, bewijst de traditionele polyfonie van Corsica. Het Corsicaanse ensemble A Filetta koestert een groot repertoire van hyper-expressieve klaagzangen van eigen bodem. Zelf noemen ze dit genre *paghjella*: liederen over schrijnend onrecht, onderdrukking en migratie. Sobere harmonieën, onopgesmukt stemgebruik en rijke versieringen die een invloed uit het Midden-Oosten doen vermoeden, staan garant voor een louterende muzikale ervaring die niemand onberoerd laat. A Filetta is met enige regelmaat in Nederland te horen en heeft een jarenlange staat van dienst en een trouw publiek opgebouwd. In samenspraak met Musica Sacra kunnen deze zangers een profane mis opvoeren die naadloos aansluit op het thema.

Volmaakt onvolmaakt

Wat als onze geest eeuwig zou kunnen leven? Recente ontwikkelingen op het gebied van kunstmatige intelligentie en neurowetenschappen zorgen ervoor dat we binnenkort onze herinneringen en ervaringen in kaart kunnen brengen en deze gegevens kunnen gebruiken om een digitaal bewustzijn op te bouwen dat identiek is aan het onze. Deze zogenoemde geëmuleerde hersenen zullen na onze dood voor onbepaalde tijd kunnen doorgaan: een manier van virtuele wederopstanding. Maar waar bevindt onze identiteit zich werkelijk? In onze geest, ons lichaam of onze relaties? En in hoeverre bepalen die gegevens van ons leven en ons lot?

De opera *Upload* van Michel van der Aa vertelt het verhaal van een dochter en haar vader die, wanneer ze worden geconfronteerd met zijn onvermijdelijke dood, zijn gedachten en herinneringen laten 'uploaden' om een eeuwig digitaal bewustzijn te bereiken. Het werk stelt eeuwenoude filosofische vragen – over het lot, identiteit, de kosten van onsterfelijkheid en de ethiek van technologische vooruitgang – die een nieuwe betekenis krijgen tegen de achtergrond van huidige en nabij-toekomstige technologieën. *Upload* beleefde in 2022 succesvolle uitvoeringen bij De Nationale Opera. In deze editie van Musica Sacra wordt de filmversie vertoond, aangevuld met een lezing en debat door een nader te bepalen neurowetenschapper, een filosoof (denk aan Jos de Mul) en de dan dienstdoende Denker des Vaderlands.

Waar *Upload* gaat over de maakbaarheid van de – zelfs onsterfelijke – mens, beoogt de Amerikaanse componist John Cage in zijn aleatorische composities precies het omgekeerde. In 1976 schreef hij zijn *Quartets I – VIII* (For orchestra of 24). Het werk dankt zijn titel aan het feit dat er steeds vier instrumenten gelijktijdig spelen, in almaar wisselende combinaties. Het muzikale materiaal is ontleend aan achttiende-eeuwse Amerikaanse kerkgezangen. Cage herschikte deze liederen op zo'n manier dat louter flarden van de oorspronkelijke composities hoorbaar zijn.

“I like sounds, just for what they are”, zei Cage ooit met zijn onnavolgbare lijkige stemgeluid in een interview, en deze compositie getuigt daarvan.

Cage wist dat niets maakbaar is. Waar de drang naar perfectie eenmaal is losgelaten, verdwijnt vanzelf ook de imperfectie. Luisteren naar deze veertig minuten durende compositie is dan ook een bevrijdende ervaring.

Selectie programmakeuzes

Orlando di Lasso: Boetepsalmen door Cappella Amsterdam

Gilles Binchois: *Dueil angoisseux* door Duo Serenissima

François Couperin: *Leçons de Ténèbres* door le Poème Harmonique

Richard Wagner/Henk de Vlieger (arrangement): *Tristan und Isolde*, orkestsuite door Philzuid

Liedrecital rond Alma Schindler & Gustav Mahler door Elise Caluwaerts en Michelle Lynne

David Lang: *Love Fail* door Wishful Singing

John Cage: *Quartets I – VIII* door Ives Ensemble (in de versie voor 24 instrumenten)

Opera op het doek: *Upload* van Michel van der Aa door De Nationale Opera

Wereldmuziek: A Filetta (Corsica) en voorstelling in samenwerking met Flamenco Biennale Nederland

Popmuziek: The Beths, Bovenste Knoopje Open, Lande Hekt, Bumble B Boy, Lucky Fonz III, Maaïke Ouboter

Nieuwe samenwerkingen en terugkerende activiteiten op lokaal, provinciaal, regionaal, nationaal, Euregionaal en internationaal niveau

Voor de komende periode zijn we een veelheid aan nieuwe samenwerkingsverbanden aangegaan.

Lokaal

Lokale inbedding

Inbedding in onze omgeving is voor het festival cruciaal. Onze concerten vinden tijdens Musica Sacra plaats op vele historische locaties, de meeste gelegen in de historische binnenstad van Maastricht, maar ook in de omliggende wijken. Met de meeste locaties onderhouden we al een decennialange relatie, waardoor het niet zomaar uitvoeringsplekken zijn, maar er samenwerkingsverbanden zijn ontstaan waarin iedereen meedenkt over het beste mogelijke concert.

Op lokaal niveau werken we allereerst samen met onze festivallocaties, te weten:

Amerikaanse Begraafplaats Margraten, Andrieskapel, Bonnefanten, Château Neercanne, Conservatorium Maastricht, De Groote Sociëteit, Jan van Eyck Academie, Kapel Zusters onder de Bogen, Keizerzaal St. Servaasbasiliek, Klooster Hoogcruts, Lumière Cinema, Lutherse kerk, Muziekgieterij, Onze Lieve Vrouwebasiliek, Sint Janskerk, Sint Martinuskerk, Sint Servaasbasiliek, Synagoge van Maastricht, Theater aan het Vrijthof, Toneelacademie Maastricht en Waalse kerk.

Muziekgieterij

Nieuw is het samenwerkingsverband met poppodium de Muziekgieterij. We gaan samen concerten programmeren, zowel in de Muziekgieterij als in kerken.

Afdeling Vormgeving / Visuele Communicatie van Zuyd Hogeschool

Traditiegetrouw ontwerpen studenten Vormgeving / Visuele Communicatie van Zuyd het festivalbeeld. Dit is een in het onderwijs geïntegreerd, collectief traject waarin zowel de studenten zelf als een vakjury het winnende ontwerp kiest. Alle festivalbeelden worden tijdens het festival tentoongesteld.

Provinciaal

Clashlab in Limburgs Museum te Venlo

In een nieuw samenwerkingsverband tussen FashionClash, VIA ZUID, SALLY, Nederlandse Dansdagen, Musica Sacra en het Limburgs Museum organiseren wij in de periode 2025-2028 jaarlijks het project Clashlab, met in elk geval een voorstelling in het Limburgs Museum in Venlo, en waar onze eerdergenoemde artiest in residentie muziek voor maakt, een enorme kans om ervaring op te doen in het maken van functionele muziek. Clashlab is een talentontwikkelingsproject waarin dans/performance, mode/ontwerp en muziek samenkomen.

De nieuwe generatie makers zoekt naar interdisciplinaire kruisbestuiving waarbij disciplines op inventieve wijze samenkomen. Tijdens Clashlab laten we nieuwe makers uit mode, dans en muziek elkaar als gelijken ontmoeten. Samen creëren ze een korte en wendbare live performance die gemakkelijk in verschillende contexten getoond kan worden. Voor de selectie wordt uitgegaan van makers die een binding hebben met (een van) de samenwerkingspartners en/of met Limburg.

Volkszangeres Beppie Kraft in Weert, Venlo en Venray

In 2024 programmeren we de Limburgse volkszangeres Beppie Kraft, die nu eens geen carnavalsliederen gaat zingen, maar in het Maastrichts vertaalde fado (denk aan Nynke Laverman die Friese fado zong). Het is een diep gekoesterde wens van Kraft, die voor het eerst de vraag kreeg gesteld wat zij het liefste zou willen zingen.

De vertaler is Phil Dumoulin. Een fadogitarist zal ook optreden. Als deze pilot slaagt, keert Kraft in de periode 2025-2028 elk jaar terug, Limburgse volkszang met telkens andere gastmusici, waarna een kleine tournee door Noord-Limburg volgt, onder andere naar Weert, Venlo en Venray.

Schunck

In 2025 doen we een pilot met Schunck in Heerlen, waar wij de muzikale component verzorgen bij de tentoonstelling *Vanitas* van Andy Warhol (in samenwerking met The Andy Warhol Museum, Pittsburgh).

Concerten tijdens Cultureel Lint in Weert

Elk jaar organiseren we in samenwerking met de Stichting Cultureel Lint (jaarlijkse 'uitmarkt') in Weert voorafgaand aan het festival een of meerdere concerten met musici die ook op het festival zullen spelen. Cultureel Lint is het grootste gratis toegankelijke culturele evenement van de regio Weert, en de concerten worden altijd goed bezocht.

Euregionaal

Twaalf steden, dertien carillons

In samenwerking met de Maastrichtse en Weertse stadsbeiaardier Frank Steijns organiseren we voorafgaand aan elke festivaleditie een tournee in twaalf steden in Nederlands Limburg en de Euregio, te weten, Weert, Roermond, Venlo, Venray, Brunssum, Heerlen, Genk, Hasselt, Peer, Aken, Keulen en Maastricht. Laatstgenoemde stad heeft twee carillons, ooit bedoeld om een muzikaal duel aan te gaan, en op die manier sluiten we ook nu telkens Twaalf steden, dertien carillons af.

Het repertoire zal bestaan uit muziek die op de festivaleditie van dat jaar zal worden gespeeld. Het doel van de tournee is om mensen op een laagdrempelige manier kennis te laten maken met de festivalmuziek, en daarnaast om publiciteit te genereren.

Nationaal

Flamenco Biënnale Nederland

We gaan een nieuwe samenwerking aan met de Flamenco Biënnale. Flamenco is vanwege haar specifieke extase, de zogenoemde *duende*, op zich al sacrale muziek en daarmee is een verrijking voor het festival en de bezoekers. Flamenco staat voor een amalgaam van culturen. Het is een hybride van Roma, joods-christelijke, Arabische, Byzantijnse en Maghreb (muziek)culturen. De echo van haar multiculturele verleden resoneert in het heden van de flamenco. Elk festivaleditie belichten we een aspect daarvan. De Flamenco Biënnale Nederland staat erom bekend dat zij uit die smeltkroes deze rijkdom toont in voorstellingen en originele producties. Daar sluiten wij bij aan. Dit samenwerkingsverband stelt ons in staat om artiesten van de hoogste kwaliteit van ver (onder meer India, Azerbeidzjan) hiernaartoe te halen, op een manier die duurzaam is en de Fair Practice Code in acht neemt. We streven ernaar om de artiesten een tournee aan te bieden, waardoor het reisrendement zo hoog mogelijk wordt en de kosten gedeeld kunnen worden.

Holland Festival

In 2025-2028 hebben we een nieuwe samenwerking met het Holland Festival. De gesprekken zijn geopend; komend jaar wordt op basis van de artistiek-inhoudelijke raakvlakken tussen beide festivals en afgestemd op de actualiteit duidelijk wat het concrete plan gaat worden.

Internationaal

Kölner Philharmonie

Musica Sacra wil het publiek op alle fronten het beste bieden wat er voorhanden is. Sommige musici of orkesten zijn voor het festival echter te kostbaar om te programmeren, terwijl wij vinden dat je ze minimaal één keer in je leven gehoord moet hebben. Haar schaalgrootte is een van de redenen dat we een samenwerking met de Kölner Philharmonie zijn aangegaan. In samenspraak met deze grote concertzaal selecteren we jaarlijks een concert, buiten de festivalperiode, dat in het festivalthema van dat jaar past. Wij organiseren een busreis naar dit concert (dat tegen gereduceerd tarief wordt aangeboden), met een gesproken toelichting onderweg en persoonlijke ontvangst in de concertzaal.

5. Bedrijfsplan

Langetermijndoel

Ons langetermijndoel ten aanzien van de bedrijfsvoering is tweeledig:

Artistiek-inhoudelijk blijven (door)ontwikkelen in een tijd waarin de budgetten voor cultuur steeds meer onder druk staan.

Waarborgen van een toekomstbestendig festival dat relevant is voor huidige en (ver)schuivende doelgroepen.

Betere financieringsmix

We hebben voor de komende periode een uitdagende begroting om onze ambities te kunnen realiseren. We werken aan een betere balans in de financieringsmix door meer gelden van derden te gaan werven. Niet alleen willen we door meer publiek en een uitgekende prijsstrategie meer kaartopbrengsten genereren, we gaan ook actief de markt op om extra gelden van derden te werven. Zo ontwikkelen we een duurzaam sponsorplan om structureel extra geld binnen te halen, in samenwerking met Cultuur+Ondernemen. Dit plan is gericht op zowel bedrijven als particulieren (uitbreiding Vrienden/ambassadeurs van het Musica Sacra) met als doel minimaal 25.000 euro structureel te gaan werven. Tevens zullen we aanvragen doen bij nieuwe fondsen en subsidies, waaronder het Cultuurfonds, het fonds van Euregio Maas-Rijn, het Kleinprojectenfonds en de nieuwe gemeentelijke regeling op het gebied van Maastrichtse taal en cultuur. Dit zal jaarlijks een bedrag van 75.000 euro extra moeten opleveren. Om jaarlijks een ton aan extra middelen te genereren, zetten we zakelijke ondersteuning in.

Culturele codes

Wij onderschrijven de Fair Practice Code, de Governance Code Cultuur en de Code Diversiteit & Inclusie.

Hier staat ons beloningsbeleid [over ons \(musicasacramaastricht.nl\)](https://musicasacramaastricht.nl/over-ons).

Voor ons is diversiteit eerst en vooral een artistieke kwestie. Een divers festivalprogramma beschouwen wij als een beter festivalprogramma, omdat eigenheden van muziek daarbij meer opvallen. Zo kunnen er bij programma's met mannelijke en vrouwelijke componisten muzikale aspecten opvallen die – wanneer de composities in kwestie los van elkaar zouden worden beluisterd – aan de aandacht zouden ontsnappen. Daarom zorgen wij voor diversiteit op het podium. Musica Sacra heeft een bijzonder hoge genrediversiteit.

Wat betreft de diversiteit van de bezoekers is het overgrote deel van het publiek van Musica Sacra thans wit en 50+.

Over vier jaar willen we wat betreft de op jongere publieksgroepen gerichte muzieksoorten een leeftijds- en culturele diversiteit hebben bereikt die vergelijkbaar is met die van de Muziekgieterij (15 tot 65 jaar, met een focus bij concerten van 18-50 jaar).

Daarnaast is diversiteit voor ons een sociaaleconomische kwestie. Maastricht kent een rijke historische binnenstad, maar in de buitenwijken bestaat relatief veel armoede. Wij gaan ons in de periode 2025-2028 nog meer richten op mensen met weinig financiële middelen.

Wij geloven erin dat een festivalorganisatie een representatie moet zijn van het publiek dat je wilt aantrekken. Daar houden we bij het invullen van vacatures rekening mee. In de komende beleidsperiode gaan we voor zowel de programmacommissie als de raad van toezicht minimaal één en bij voorkeur twee leden met een diverse culturele achtergrond werven.

SWOT-analyse

<p>Strengths</p> <ul style="list-style-type: none"> • Topkwaliteit, oorspronkelijkheid en zeggingskracht van de programmering • Sterk onderscheidend vermogen • Programmacommissie met grote vakkennis op vele gebieden • Vernieuwde personele bezetting en programmacommissie met leeftijdsdiversiteit • Sterke partners (qua programma en promotie) met nationale reikwijdte • Bijzondere locaties en stad Maastricht • Geschiedenis van 41 jaar • Langdurig meerjarig gesubsidieerd • Sterke coproducent Theater aan het Vrijthof • Verbinding met vrijwilligers • Trouw publiek 	<p>Weaknesses</p> <ul style="list-style-type: none"> • Algemene trend van teruglopende interesse in 'klassieke muziek' • Festival vooral bekend bij klassiek publiek • Beperkte financiële middelen en daardoor ook mogelijkheden • Publiek vergrijst snel, relatief weinig jonge aanwas.
<p>Opportunities</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demografische ontwikkeling in Limburg – natuurlijke aanwas klassiek theaterpubliek. • Nieuwe samenwerkingsverbanden, hiermee bereiken we nieuw(e) publiek, talent en locaties • Verruimen personele formatie om bedrijfsleven meer te betrekken door sponsor- en fondsenwerving • Koopgedrag laat zien dat doelgroepen keuzes maken op basis van de eigen lifestyle in plaats van sociale klasse (kansen voor sociale media) • Nieuwe, jonge marketeers 	<p>Threats</p> <ul style="list-style-type: none"> • Politiek klimaat in Nederland met mogelijke ingrijpende gevolgen voor kunst en cultuur • Sterk stijgende productie- en personeelskosten • Concurrentie van andere vormen van vrijetijdsbesteding • Verlies van encyclopedische kennis in programmacommissie door vertrek (pensioen)

Marketing en communicatie

Doelstelling

Concreet zetten we in op:

- groeien naar 11.000 bezoekers per editie
- een groei van 150 nieuwe Vrienden
- jaarlijkse groei van websiteclicks (nu 9.000) van 10% en verhoging aantal volgers op Instagram van 250 nu naar 2.500 in 2028
- (meetbare) grotere zichtbaarheid en merkherkenning.

Komende jaren ligt de focus op het begrijpen en verder uitbouwen en diversificeren van het publiek van Musica Sacra. Dit gaat niet alleen over het actief werven van nieuwe bezoekers, maar ook over het opbouwen van een band en zorgen voor (ver)binding met (potentiële) bezoekers. Door met onze communicatie-uitingen beter aan te sluiten bij de

klantbeleving, kunnen wij de organische groei van bezoekers verder voortzetten. Dit resulteert in een grotere betrokkenheid van de bezoekers bij onder meer het programma, het Vriendenprogramma (ambassadeurs) en het genereren van gratis promotie/publiciteit (mond-tot-mond).

Dit alles vanzelfsprekend met behoud van ons imago (kwaliteit, verdieping, avontuur, beleving en sfeer).

Marketingstrategie

De marketingstrategie legt de focus op het band met het publiek (bestaand, nieuw en potentieel). Hiervoor wordt ingezet op:

1. publieksbestending, gericht op bereiken van bestaand publiek
2. publieksvernieuwing, gericht op het vinden van (potentiële) bezoekers
3. publieksverbreding: nieuwe programmering als bron van nieuw publiek
4. publieksverjonging: gericht op kinderen, jongeren en jongvolwassenen.

Voor alle vier deze onderwerpen is het streven naar een beter begrip van de doelgroepen (onder meer door publieksonderzoek en door inzet van direct mails, events voor vrienden, een loyaliteitsprogramma en prijsvragen). Dit moet leiden tot een geoptimaliseerde klantbeleving (middels relevante contactmomenten en communicatiemiddelen). Er wordt meer ingezet op storytelling, user generated content en brede merkbekendheid, voor meer betrokkenheid en binding met het publiek.

Ad 1: publieksbestending

De bedoeling is om herhaal-, meermaals en/of meerdaags bezoek te realiseren. We hebben een trouw publiek, dat we informeren door middel van papieren en/of elektronische direct mail. Een belangrijk kenmerk in de strategie is de toenemende verdieping (festivalbrochure, programmatoelichtingen, lezingen en debat). Buitenreclame (zie boven) speelt een rol als reminder. Nieuw hierbij is de inzet op een goede follow-up (met als doel betrokkenheid te vergroten).

Ad 2: publieksvernieuwing

Vanuit de programmering benaderen wij het publiek op twee manieren: enerzijds verleiden wij bestaande festivalbezoekers tot het bijwonen van concerten met voor hen onbekende muzieksoorten, anderzijds programmeren wij voor nieuwe luisteraars de muziek die ze al kennen, van waaruit zij kennis kunnen maken met hen onbekende muziek.

Hiermee generen we verversing binnen het bestaande publiek en nieuwe aanwas van publiek. Onze instrumenten daarbij zijn:

- de (herhaalde) uitzendingen van NTR Radio4 via webcasts, radio- en tv-spots op Radio4 en L1 en RTVMaastricht
- campagnes met en free publicity in/op programmagerelateerde bladen en websites (b.v. *Luister, Muziek van Nu, Zin, Happinez, Zing, Theaterkrant*)
- free publicity in dagbladen
- uitruil van advertentieruimte met collega-festivals
- (Eu)regionale en Limburgse (promotie)concerten
- intensieve samenwerking met L1, *De Limburger* (mediapartners) en VVV Zuid-Limburg
- online banners in de vorm van video's
- strategische inzet sociale media.

Ad 3: publieksverbreding

Door toenemende pluriformiteit van onze programmering en verdere uitbouw van onze samenwerkingsverbanden. Immers, andere disciplines en genres trekken een ander of ook jonger publiek. We zetten daarbij in op free publicity in genregebonden analoge (papieren) en digitale media of breder gerichte culturele media (b.v. *Zuiderlucht*). Wat betreft de kwetsbare doelgroepen die we gaan benaderen is het persoonlijke contact en de persoonlijke toelichting op het programma een belangrijk marketingmiddel, naast het werken met kortingen/gratis entree (zie prijs).

Ad 4: publieksverjonging

- door middel van educatieve activiteiten in het basis-, voortgezet- en kunstvakonderwijs.

- door middel van jeugdprogramma's of specifieke kunstvormen (bijvoorbeeld film en dans)
- door het aanboren van een potentieel nieuwe culturele elite
- door samenwerking met jonge makers en/of stagiairs bereiken we potentieel een nieuw en jong publiek, bijvoorbeeld in de samenwerking met Zuyd Hogeschool (Viscom, Conservatorium, Toneelacademie)
- we hebben nu 2,5% jong publiek (tot 30 jaar) en streven naar 15% in 2028

Om bovenstaande ambities te bereiken, kijken we iedere editie ook kritisch naar de identiteit (visueel en verbaal) van ons merk. Eerder veranderden we de vormgeving in een communicatievere beeldtaal, om daarmee (ook) een ander, breder en jonger publiek aan te spreken. We zetten dat door en behouden de samenwerking met de afdeling Visuele Communicatie van de Academie Beeldende Kunsten van Zuyd Hogeschool voor het jaarlijks ontwerpen van een aansprekend festivalbeeld.

In deze lijn wordt ook Ingezet op een nieuwe visuele stijl (met middelen) die bijdraagt aan de merkherkenning en bekendheid van Musica Sacra.

Publieksanalyse

Uit enquêtes is gebleken dat het klassieke en overgrote deel van het publiek van Musica Sacra wit is, 50 plus, hoogopgeleid, cultureel omnivoor, heavy user en gevormd in de kunsten, en op zoek naar verdieping, samenhang en zingeving. Dit publiek participeert in het festival met bezoek aan meerdere voorstellingen.

Met de ontwikkeling van het festival en de introductie van nieuwe muziekgenres, zetten we in op de werving van nieuwe doelgroepen.

Doelgroepen

We onderscheiden drie doelgroepen:

1. Klassieke cultuurliefhebbers (55 plus, zwaartepunt 60-80 jaar, gemiddeld 71 jaar)
Dit is ons trouwe publiek dat afkomt op onze reputatie en we bereiken via de hen bekende kanalen.
2. Kindrijke cultuurvreters (jonger dan 55 jaar, zwaartepunt 35-45 jaar, gemiddeld 40 jaar)
Deze doelgroep bereiken we via onze cultuureducatietrajecten.
3. Nieuwsgierige toekomstgrijpers (jonger dan 30 jaar, gemiddeld 24 jaar)
Deze doelgroep bereiken we via onze samenwerkingspartners Muziekgieterij (die ons haar marketingapparaat ter beschikking stelt), VIA ZUID en de conservatoria van Maastricht en Den Haag.

Nulmeting

In 2025 starten we met een nulmeting onder bezoekers en niet-bezoekers en herhalen dit in 2027/2028. Een onderdeel van deze meting is de beweegredenen van bezoekers om het festival te bezoeken (of niet), hoe zij de programmaonderdelen ervaren en hoe zij in aanraking komen (of niet) met het festival alsmede de waardering van de publicitaire uitingen. De resultaten van deze nulmeting helpen ons in het beter leren kennen van de bezoekers en niet-bezoekers waardoor de marketing beter op de verwachtingen van (potentiële) bezoekers kan worden afgestemd.

De marketing P's

Product: we zetten de thematische benadering van het programma voort met de intentie om de huidige tijdgeest te verbinden aan universele en interreligieuze onderwerpen over (samen)leven en zingeving.

Prijs

Musica Sacra hanteert een gedifferentieerd prijsbeleid om zoveel mogelijk publiek te kunnen werven, onder andere door de inzet van passe-partouts maar ook voor mensen met een smalle beurs. Zo gelden er speciale prijzen voor jongeren tot 26 jaar, Members van de Quiet Community en Voedselbank (een deel van de kaarten wordt gratis ter beschikking gesteld).

Plaats (verkrijgbaarheid)

In de aanloop van het festival vinden diverse concerten en activiteiten plaats in Noord- en Midden Limburg alsook in de eigen regio Maastricht. Tevens wordt de aansluiting gezocht met andere festivals, met wie wij een doelgroep of genre delen. Het festival zelf vindt plaats in Maastricht. Naast de fysieke aanwezigheid is het festival te beluisteren via de

publieke omroep NTR Radio4 en npo.nl, en we zetten in op het uitzenden bij publieke omroepen in het buitenland via de European Broadcasting Union. Tot slot is Musica Sacra permanent online aanwezig via onze eigen kanalen.

Promotie (on- en offline)

Musica Sacra hanteert een crossmediale aanpak. De verschillende in te zetten communicatiemiddelen zijn gericht op het aanspreken van de verschillende doelgroepen op een voor hen passende manier (gebaseerd op de contactmomenten in de customer journey). Daarbij verwijzen alle middelen naar onze website, als centrale bron van informatie en punt voor interactie). De middelenmix wordt jaarlijks afgestemd op de behoeften.

We zetten in op:

- algemene en gerichte distributie van eigen publiciteitsmiddelen (festivalbrochure, programmatoelichtingen, digitale nieuwsbrief)
- permanente online aanwezigheid via eigen website: samenwerking met INTK in het kader van Google Grants/Google Adwords
- online zichtbaarheid op websites van samenwerkingspartners
- strategische inzet van social media
- free publicity, advertenties en barterdeals (bijvoorbeeld in *De Limburger*)
- massamedia: Radio4 en L1 radiospots en interviews
- collectieve promotie (nationale collegafestivals zoals Festival Oude Muziek)
- buitenreclame: abri's, driehoeksborden, enzovoorts.

Personeel

Voor Musica Sacra zijn expertise, kennis én gastvrijheid van medewerkers en vrijwilligers cruciaal en deze worden ingezet voor zowel de ensembles/musici/makers als voor het publiek.

Foto boven: Funda Yilmaz, Göksel Yilmaz Ensemble, Cellebroederskapel, Musica Sacra 2023

Foto titelblad: Amenra, Sint Janskerk, Musica Sacra 2023

Fotografie: Frank Emmers